T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/287
KARAR NO : 2023/436
KARAR TR : 19/06/2023

ÖZET: Davacının maliki olduğu taşınmaz üzerindeki ruhsatsız yapının davalı Belediye Başkanlığı Encümeni kararıyla yıkılması üzerine tazminat istemiyle açılan davada İDARİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ olduğu hk.

K A R A R

Davacı : İ.D
Vekilleri : Av. O. Y
Davalı : Altındağ Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. İ. G

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, davacının maliki olduğu Ankara ili, Altındağ ilçesi, ... Mahallesi, ... ada, ... parsel sayılı taşınmaz üzerinde bulunan yapıya davalı idarece kamulaştırmasız el atılarak haksız fiille yıkıldığından bahisle fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyle, yapı, kömürlük ve ağaç bedeli ile, kayıp malzeme, eşya ve kira kaybının yıkım tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı Altındağ Belediye Başkanlığı vekili, davanın görüm ve çözümünün idari yargının görevine girdiğini ileri sürerek yargı yolu itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3 . **Ankara 34. Asliye Hukuk Mahkemesi 09/12/2022 tarih ve E.2022/326 sayılı kararı**ile, davalı idarenin görev itirazının reddine karar vermiştir.

4. Davalı idare vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Danıştay Başsavcılığı Talebi

5. Danıştay Başsavcısı, "*...Uyuşmazlık, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 32. maddesi uyarınca ruhsatsız yapının yıktırılmasına yönelik olarak tesis edilen belediye encümeni kararının uygulanması sonucu davacının yapısının yıktırılmasından doğan zararın tazimine ilişkin olup, imar mevzuatı hükümlerine göre çözümlenmesi gerekmektedir.*

Bu itibarla ruhsatsız yapının idari bir karara dayalı olarak yıktırılmasından doğan zararın tazminine ilişkin bulunan davanın 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin 1-b bendinde yer alan "idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesinin 31/10/2022 tarih ve E.2022/393, K.2022/545 sayılı karadı da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine..." karar vermiştir.

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu ve 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca yapılmış başvurunun reddi gerektiği yönünde düşünce vermiştir. Düşüncenin ilgili kısmı özetle şöyledir:

"... Dava konusu olayda, davalı idarece 3194 sayılı Kanun'un 32. maddesi uyarınca verilen yıkım kararı üzerine gerçekleştirilen işlemin kamu gücüne dayanılarak, resen ve tek yanlı olarak tesis edilen bir idari işlem olduğu anlaşılmış olup, bu kapsamda uyuşmazlığın çözümünün 2577 sayılı Kanun'un 2. Maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları." kapsamında idari yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 30/05/2022 tarihli ve E.2022/205, K.2022/315 sayılı kararında da aynı hususlar vurgulanmıştır.

Bu nedenle, Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun kabulü ile Ankara 34. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09/12/2022 tarihli ve E.2022/326 sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmektedir..."

III. İLGİLİ HUKUK

8. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

9. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler."

10. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun "*Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar*" başlıklı 32. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun hükümlerine göre; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce (...) tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur. (Ek cümleler:14/2/2020-7221/10 md.) Yapının imar mevzuatına aykırı olduğuna dair bilgi, tapu kayıtlarının beyanlar hanesine kaydedilmek üzere ilgili idaresince tapu dairesine en geç yedi gün içinde yazılı olarak bildirilir. Aykırılığın giderildiğine dair ilgili idaresince tapu dairesine bildirim yapılmadan beyanlar hanesindeki kayıt kaldırılamaz.

Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. (Değişik cümle:14/2/2020-7221/10 md.) Bu tebligatın bir nüshası muhtara bırakılır, bir nüshası da Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne gönderilir.

Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister.

Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir.

Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir. (Ek cümleler:14/2/2020-7221/10 md.) Yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapılar, yıkım maliyetleri döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanmak üzere Bakanlıkça yıkılabilir veya yıktırılabilir. Yıkım maliyetleri %100 fazlası ile ilgili idaresinden tahsil edilir. Bu şekilde tahsil edilememesi halinde ilgili idarenin 5779 sayılı Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek tahsil olunur. Tahsil olunan tutarlar, Bakanlığın döner sermaye işletmesi hesabına gelir olarak kaydedilir.

(Ek fıkra:29/11/2018-7153/15 md.) İdare tarafından ruhsata bağlanamayacağı veya aykırılıkların giderilemeyeceği tespit edilen yapıların ruhsatı üçüncü fıkrada düzenlenen bir aylık süre beklenmeden

iptal edilir ve mevzuata aykırı imalatlar hakkında beşinci fıkra hükümleri uygulanır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Ali ÖZGÜR'ün katılımlarıyla yapılan 19/06/2023 tarihli toplantısında; başvuru yazısı ve dava dosyası üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12.Raporlör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, davacının Ankara ili, Altındağ ilçesi, ... Mahallesi .... ada, ... parsel sayılı taşınmaz üzerinde bulunan ruhsatsız yapının Altındağ Belediye Başkanlığı Encümeni'nin 26/08/2015 gün ve 901-47 sayılı kararıyla yıkılması üzerine, taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığından bahisle fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere oluşan zararın yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsili istemiyle açılmıştır.

14. Uygulama ve öğretide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler, *"idari işlem"*; herhangi bir işlem ya da karara dayanmaksızın gerçekleştirdikleri maddi faaliyetleriyle, görevleriyle ilgili hareketsizlikleri de, *"idari eylem"* olarak tanımlanmaktadır.

15. Dosya içeriğinden; davalı idarece 3194 sayılı Kanun'un 32. maddesi uyarınca verilen yıkım kararı üzerine gerçekleştirilen işlemin kamu gücüne dayanılarak, resen ve tek yanlı olarak tesis edilen bir idari işlem olduğu anlaşılmış olup, bu kapsamda uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olacağı tartışmasızdır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak; Danıştay Başsavcısının başvurusunun kabulü ile Ankara 34. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 09/12/2022 tarih ve E.2022/326 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Danıştay Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 34. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 09/12/2022 tarih ve E.2022/326 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

19/06/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Ali
ARSLAN	BALLI	ÖZGÜR